

15) Ինչպե՞ս է Յիսուսի մկրտութեան պատկերագրությունը հայկական աւանդութեան մէջ:

Տիրոջ մկրտութեան հնագոյն որմնակարները յայտնաբերուած են առաջին քրիստոնեաներու ստորգետնեայ աղօթատուններուն մէջ (1-2-րդ դ.):

Հայկական արուեստին մէջ այս պատկերագրութիւնը կարելի է տեսնել 4-5-րդ դարերու Թալինի եւ Օձունի քարակոթողներուն վրայ: Իսկ Յիսուսի մկրտութիւնը պատկերող ամենահին մանրանկարը պահպանուած է 989թ. ընդօրինակուած փղոսկրիայ «Էջմիածինի Աւետարան»-ին մէջ: Մանրանկարը կարուած է բուն ձեռագիրին հետ եւ կը թուագրուի 6-րդ դարով:

Ընդհանրապէս Յիսուսի մկրտութեան պատկերագրութիւնը ունի հետեւեալ առանձնայատկութիւնները. մէջտեղը մկրտուող Տէրն է Յորդանան գետի ջուրին մէջ՝ մինչեւ ուսը կամ գօտտեղը ջրածածկ: Հակառակ այն իրողութեան, որ Տէրը մկրտուեցաւ 30 տարեկանին, բայց Էջմիածինի Աւետարան»-ի նմանութեամբ հնագոյն պատկերներուն մէջ Յիսուս անմօրուս պատանի է, որը կը խորհրդանշէ մարդու հոգեւոր ծնունդը եւ նոր կեանքի սկիզբը անկախ իր տարիքին: Յետագային արդէն Յիսուս կը պատկերուի մեծ տարիքով, երբեմն երկու ձեռքերով մարդոց օրհնելով կամ աղօթելով:

Յովհաննէս Մկրտիչը պատկերին աջ կամ ձախ կողմը, անապատի հագուստով, երկար մագերով, մօրուսաւոր եւ տարիքոտ մարդու նման հակառակ, որ ան Յիսուսէն մեծ էր միայն կէս տարի:

ԱՂԱՆԴԱԻՈՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐ

ԲԱՍԸԼԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏՄԱԿԱՆԸ 11. ԴԺՈՒՔԻ ԵՒ ՅԱԻԻՏԵՆԱԿԱՆ ՏԱՆՋԱՆՔ

Մահուան եւ հանդերձեալ կեանքի մասին խօսելով, Եհովայի վկաներ դժոխքի կամ յաւիտենական տանջանքի գաղափարը ամբողջովին կը փորձեն ուրանալ:

ա- կ'ըսեն՝ թէ չկա՛յ դժոխք եւ յաւիտենական տանջանք, անոնք Սատանային հնարած սուտերն են: Չարերուն վախճանը մահ է, - կ'ըսեն, - այսինքն՝ ընդմիշտ փճացում է, ո՛չ թէ տանջանք:

Դժբախտաբար, սակայն Աստուածաշունչը իրենց կողմը չէ: Քրիստոս վերջին դատաստանի պատկերը գծած ատեն չարագործներուն ըսաւ. «Մէկդի գացէ՛ք ինձմէ, անիծեայնք, ՅԱԻՏԵՆԱԿԱՆ ԿՐԱԿԻՆ Մէջ՝ որ պատրաստուած է սատանային եւ իր հրեշտակներուն» (Մտթ. 23.41), եւ կ'աւելցնէ. «Եւ ասոնք պիտի երթան ՅԱԻՏԵՆԱԿԱՆ ՏԱՆՋԱՆՔԸ, իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեանքը» (25.46): Մեծահարուստին եւ Աղքատ Ղազարոսին առակին մէջ Քրիստոս Մեծահարուստը կը պատկերացնէ ո՛չ թէ մեռած ու ոչնչացած, այլ «ԴժՈՒՔԻ ՏԱՆՋԱՆՔՆԵՐՈՒՆ Մէջ» (Ղուկ. 16.23-25):

Միրելի ընթերցող, ՃՐԱԳ քերթը ամէն Կիրակի կը բաժնուի մեր ժողովուրդին, եկեղեցիներու բանկային մօտ: Նաեւ՝ Facebook-ի վրայ փնտռել «Jerak կամ ՃՐԱԳ», ապա սեղմել «Like»ը, կարդալու կամ անդամագրուելու համար:

ՀԱՍՅԷ.

ԲՈՒ ԽՕՍԵՂ ԽՄ ՈՏԹԵՐՈՒՄ ԾՐԱԳ Է ՈՒ ԽՄ ԾԱԽԴՆԵՐՈՒՄ ԼՈՅՍ (Ս. 119-105)

ԺԱ. ՏԱՐԻ ԿԻՐԱԿԻ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2018 ԹԻԻ 36

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՈՒ ԱՍՏՈՒՄՃԱՆՉԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՅՈՒՄՆԵՐ
Ես. 13.1-11: Բ. Կր. 7.4-16:
ՅԻՍՈՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՄԵՏԱՐԱՆԸ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ 7.31-37

Յիսուս Տիրոսի սահմաններէն մեկնելով, Սիդոնի վրայով անցաւ Դեկապոլիսի սահմաններէն եւ եկաւ Գալիլիայի ծովեզերքը: Եւ ահա իրեն բերին խուլ եւ համր մարդ մը խնդրելով, որ ձեռքը դնէ անոր վրայ: Յիսուս զայն ամբոխէն հեռու մէկ կողմ տարաւ, մատները անոր ականջներուն մէջ դրաւ, յետոյ թքեց եւ դպաւ անոր լեզուին: Ապա երկինք նայեցաւ, հառաչեց եւ ըսաւ. «Եփփաթա՛», որ կը նշանակէ «բացուէ՛»: Նոյն վայրկեանին անոր ականջները բացուեցան, եւ լեզուն բացուելով՝ սկսաւ կանոնաւոր կերպով խօսիլ: Յետոյ Յիսուս պատուիրեց ժողովուրդին, որ ոեւէ մէկուն չըսեն: Սակայն ինչքան ալ ան կը պատուիրէր որ չտարածեն, անոնք առաւել չափով կը պատմէին այս մասին: Մարդիկ աւելի եւս կը զարմանային եւ կ'ըսէին. «Այս մարդը ամէն ինչ լաւ կը կատարէ. տեսէք, խուլներուն իսկ լսել կու տայ եւ համրներուն՝ խօսիլ»:

ԱՌԱԻՕՏԵԱՆ ԱՂՕԹՔ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ (ՍԱՂՄՈՍ 3)

Տէ՛ր, ինչքա՛ն շատ են գիս նեղողները, ինչքա՛ն շատ են ինձի դէմ ելողները: Ծատերը ինձի համար կ'ըսեն. «Անկարելի է, որ Աստուած զիմ փրկէ»: Բայց դուն ո՛վ Տէր, դո՛ւն ես պաշտպան վահանս, դո՛ւն ես փառքս, գլուխս բարձր պահողը: Ամբողջ ձայնով Տիրոջ աղաղակեցի եւ իր սուրբ լեռնէն պատասխան տուաւ ինձի: Ես կը պառկիմ կը քնանամ, վստահ՝ որ գիշերն ամբողջ Տէրը զիս կը պահպանէ: Ուստի բնա՛ւ չեմ վախնար բիւրաւոր այն մարդոցմէ, որոնք ամէն կողմէ զիս կը պաշարեն: Ե՛լ, ո՛վ Տէր, փրկէ՛ զիս, ո՛վ իմ Աստուածս, ապտակ մը տո՛ւր թշնամիներուս, փրկէ՛ ամբարիշտներուն ակոսները: Փրկութիւն դո՛ւն կու տաս, Տէ՛ր, թող օրհնութիւնդ ժողովուրդիդ վրայ ըլլայ:

ՍՈՒՐԲԵՐ ԵՒ ՏՕՆԵՐ

ՏՕՆ ՍՐԲՈՒՂԻՈՅ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆԻ ՅԱՆՆԱՅԷ

Ս. Կուսի անձր, իբրև գերագանց միջոց փրկագործութեան, անբաժան է Յիսուսի փրկական տնօրինութենէն: Այս պատճառաւ, Ուղղափառ Եկեղեցին սկիզբէն երկիւղած մեծարանք ունեցաւ անոր յիշատակին հանդէպ, մանաւանդ 5-րդ դարէն յետոյ, երբ Եփեսոսի Տիեզերական ժողովին մէջ դատապարտուեցաւ Նեստորի մոլոթիւնը եւ վարդապետականօրէն հաստատուեցաւ եւ ընդունուեցաւ անոր ծնող եւ մայր Աստուծոյ ըլլալու իրողութիւնը, այսինքն Աստուածածին եւ Աստուածամայր կոչումը:

Աստուածածինի կեանքին պատմութենէն Աւետարանի մէջ կը յիշուին այն մասերը կամ կէտերը միայն, որոնք ուղղակի առնչութիւն ունին Յիսուսի կեանքին եւ փրկական տնօրինութեանց հետ: Անոր կենսագրութեան մնացեալ՝ այսինքն մեծագոյն մասը կ'ամբողջացուի այն աւանդութիւններով, զորս բոլոր հին եկեղեցիները հասարակաբար ունին եւ որոնք, այդ կերպով, այլեւս տարրացած են եկեղեցական հնագոյն գրականութեան հետ:

Մարիամ Դաւիթի ցեղէն էր: Անոր ծնողքն էին Յովակիմ եւ Աննա, Բեթղեհէմցիներ կամ Նազարէթցիներ: Աննա ամուլ էր եւ ուխտով ու աղօթքով յղացաւ իր միամայր դուստրը՝ որ կոչուեցաւ Մարիամ: Թէեւ ծնաւ բնութեան օրինաց համեմատ, այսինքն ի հօրէ եւ ի մօրէ, բայց բարոյապէս գերծ սկիզբէն իսկ, հասարակ մահկանացուներու ազամական արատաւորութենէն:

Այս պատճառաւ, Եկեղեցւոյ մէջ տօնելի եղաւ ոչ միայն իր ծնունդը, այլ նաեւ յղութիւնը, զոր հայ եկեղեցին կը տօնէ Դեկտեմբեր 9-ին:

Աստուածածնայ ծնունդը Սեպտեմբեր 8-ին է, զոր բոլոր Եկեղեցիները անփոփոխ կերպով կը կատարեն: Պատմական մանրամասնութիւններ չունինք անոր ծնունդին պարագաներուն մասին. կարելի չէ գշտել նոյնիսկ թէ ո՞ր ծնաւ անիկա. Բեթղեհէմ՞ թէ Նազարէթ, եւ ո՞ր թուականին: Կը կարծուի նկատի առնելով հրէից մէջ այդ ատեն ի գօրու եղած սովորութիւններէ, թէ 14-18 տարեկան էր անիկա, երբ ընդունեց հրեշտակին աւետիսը:

ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԱՂՕԹՔ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ (ՍՍՂՄՈՍ) 3

Տէ՛ր, ինչքան շատ են զիս նեղողները, ինչքան շատ են ինծի դէմ ելլողները: Շատերը ինծի համար կ'ըսեն. «Անկարելի է, որ Աստուած զինք փրկէ»: Բայց դուն ո՛վ Տէր, դո՛ւն ես պաշտպան վահանս, դո՛ւն ես փառքս, գլուխս բարձր պահողը: Ամբողջ ձայնով Տիրոջ աղաղակեցի եւ իր սուրբ լեռնէն պատասխան տուաւ ինծի: Ես կը պառկիմ կը բնանամ, վստահ՝ որ գիշերն ամբողջ Տէրը զիս կը պահպանէ: Ուստի բնա՛ւ չեմ վախճար բիւրաւոր այն մարդոցմէ, որոնք ամէն կողմէ զիս կը պաշարեն: Ե՛լ, ո՛վ Տէր, փրկէ՛ զիս, ո՛վ իմ Աստուածս, ապտակ մը տո՛ւր թշնամիներուս, փրկէ՛ ամբարիշտներուն ակոսները: Փրկութիւն դո՛ւն կու տաս, Տէ՛ր, թող օրհնութիւնդ ժողովուրդիդ վրայ ըլլայ:

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՐՈՒՆ ԽՐԱՏՆԵՐԸ

ՀԱՅՐՈՅՈՂՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Մեծ եւ անփաւելի մեղք է հայեցումքը եւ աւելի չար՝ քան Ադամէն մինչեւ այսօր բոլոր հերձուածները, որոնք ժողովով նշուած են: Մեծագոյն հերձուածը հայեցումքն է, որ բոլոր մոռցուած մեղքերն ու չարիքները յիշել կու տայ Աստուծոյ, հրեշտակներուն ու սուրբերուն. կը դողացնէ Աստուծոյ արարածները եւ գարշելի ու գազիր հոտով կը լեցնէ երկիրը:

Հայեցողները կը փակեն Աստուծոյ ողորմութեան դուռը, թոյլ չեն տար Արարիչին որ ողորմած աչքով իր արարածները տեսնէ եւ կ'արգիլեն սուրբերուն որ բարեխօս ըլլան աշխարհին համար: Այս ձեւով քրիստոնէական անունը եւ քրիստոնէութեան անհատ խորհուրդը կը նախատուի եւ ասոր համար է, որ Քրիստոս ըսաւ. «Ան որ Ս. Հոգիին հայեցող է, պիտի չներուի անոր ո՛չ այս աշխարհին եւ ո՛չ հանդերձաւի մէջ (Մտթ. 12.33):»

Քրիստոս այս աշխարհին մէջ ոչ ոքի իշխանութիւն տուած է ներելու հայեցողին: Միւս աշխարհին մէջ եւս ոչ ոք կը համարակալի բարեխօսել՝ ո՛չ հրեշտակները ո՛չ ալ սուրբերը, այլ աշխարհաստեղծ բերնի անէծքներով դեւերուն հետ գեհէնի անշիջանելի հուրը կ'երթայ: Իսկ այս կեանքին մէջ այնքան ատեն, որ կենդանի է բոլոր սուրբերը կը նշուեն այնպիսին: Աստուածախօս եւ մեծ մարգարէն Մովսէս նշուած է հայեցողը՝ իր ամբողջ ունեցածով եւ նիստ ու կազով: Նոյնը ըրած են բոլոր սուրբերը: Արդարեւ, ո՞վ չի նշուել Աստուծոյ Աթոռին հայեցողն ու գայն դողացնողը:

ՀՈԳԵՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱՏՈՒ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՀԱՍԱՐ ԱՐԺԷՔ ՈՒՆԵՅՈՂ ՄԱՐԴԸ

Աշխարհի համար արժէք ունեցող մարդը դրամով հարուստ մարդն է, իսկ Աստուծոյ հայեցողով հարուստ մարդը՝ Քրիստոսը ունեցողն է: Աշխարհի համար արժէք է իր աթոռին վրայ բազմած բռնակալ Պիղատոս մը, բայց Աստուծոյ համար արժէք է Յիսուսի կողքին խաչին վրայ գամուած աւագակ մը: Աշխարհը արժէք կու տայ մեծահարուստներուն, իսկ Աստուած՝ աղքատ Ղազարոսներուն: Աւելի լաւ է աւելածու ըլլալ եւ արքայութեան գաւակ, քան թագաւոր ըլլալ եւ դժոխքի գաւակ: Իսկ դո՛ւն, հաւատացեա՛լ բարեկամ, ո՞վ կը նկատես արժէք ունեցող մարդ: Զգո՛յշ եղիր: Զրկայ թէ անտեսես Աստուծոյ հաւնածները եւ սիրես աշխարհի սիրածները: Ան, որուն Աստուած կը մեծարէ, դուն չանարգես: Աստուծոյ սիրածները եթէ նախատես՝ Աստուծոյ թշնամութիւն ըրած կ'ըլլաս:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆԶԻ ԸՆԹԵՐՅՈՒՄԸ

Շշմարտութեան հասնելու ամենայնուայի շաւիղը Սուրբ Գիրքի ընթերցանութիւնն է, որովհետեւ այստեղէն է, որ կը գիտնանք, թէ ինչ պէտք է ընել եւ ինչ պէտք չէ ընել: Այստեղ կարծէք վաղուց անջած սուրբ մարդիկ յարութիւն կ'առնեն իրենց վեհ կեանքով, եւ ճամբայ ցոյց կու տան անոնց՝ որոնք կը կամենան իրենց բարի օրինակին հետեւիլ: Ահա թէ ինչու, իւրաքանչիւր անձ որ կը տկարանայ իր պարտականութեանց կատարման մէջ, Սուրբ Գիրքը ընթերցելով՝ կրնայ զօրանալ: Միայն թէ խորհուրդ կու տամ, որ ընթերցանութիւնը թող աղօթքով առաջնորդուի:

(Բարսեղ Կեսարացի)